

Vincze Szilvia: A közösségi művelődés osztatlan tanárszak

Kutatásunkat az motiválta, hogy a közeljövőben időszerűvé válik az e szakra felvettek tanítási gyakorlata, s a kérdésre, hogy hol taníthatnak az ezen a szakon végzettek, nem találtunk egyértelmű információkat. Válaszra vár tehát, hogy hány főt érint a probléma, hol, milyen tantárgy tanítható ezzel a szakkal? Tanulmányunkban ezért egyrészt azt vizsgáljuk, hogy hogyan alakul e fiatal szak iránti kereslet a továbbtanulók oldaláról, másrészt azt, hogy milyen elhelyezkedési lehetőségekkel számolhatnak a végzettek az iskolai munkapiacon.

A közösségi művelődés osztatlan tanárszak a közismereti tanárszakokhoz, azon belül is az ember és társadalom műveltségterülethez tartozik. „A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának évfolyamain közösségi művelődés elméleti és a gyakorlati tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a köznevelés rendszerének intézményeiben a tanórán kívüli tevékenység szervezésére, a közösségi művelődés pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatainak ellátására, a közművelődésben, a helyi társadalomfejlesztésben kultúraközvetítői, közösségfejlesztői munka végzésére, valamint a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására képes tanárok képzése.” (8/2013. EMMI rendelet 3. melléklet) A Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) Titkársági Információs Rendszere szerint négy felsőoktatási intézmény nyújtott be képzési programot akkreditációra, s mind a négy el is nyerte a testület egyhangú támogatását. (1. táblázat)

1. táblázat A közösségi művelődés osztatlan tanárszakot akkreditáló intézmények
(Adatok forrása: MAB Titkársági Információs Rendszer (n. é.): Nyilvános adatok –
Szakok – Keresési feltételek beállítása. v3.06.27.

<http://web.mab.hu/tir/index.php?pid=821&Itemid=990> (Letöltés: 2018. 03. 30.) Saját szerkesztés.)

Felsőoktatási intézmény	MAB-kód	Határozatszám
Nyugat-magyarországi Egyetem (Jogutód: Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE))	MsT1519	2013/9/IX/5
Eszterházy Károly Főiskola (Jelenleg: Eszterházy Károly Egyetem (EKE))	MsT1532	2014/1/IV/14
Debreceni Egyetem (DE)	MsT1596	2014/10/XV/12
Pécsi Tudományegyetem (PTE)	MsT1594	2014/10/XV/13

A közösségi művelődés tanárszakfelvételi adatai

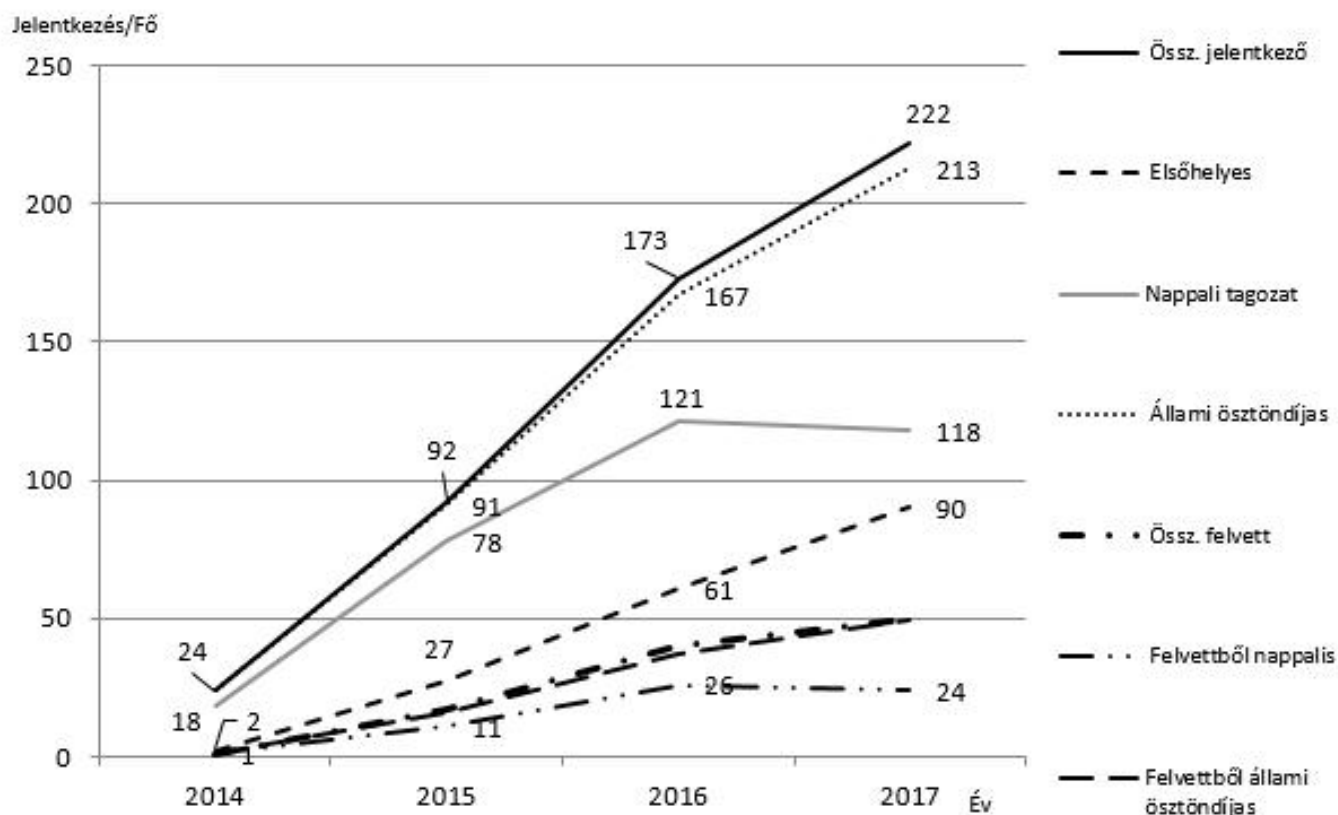
A felvi.hu adatai alapján a 10 féléves közismereti szakokhoz viszonyítva (24 szak) 2014-ben a leggyengébb felvételi mutatókkal rendelkezett, 2017-ben azonban már a 15. helyre erősödött a jelentkezőszám (222) és 18. helyre került az 50 felvett alapján. A jelentkezőszám dinamikus növekedési üteme megtört, de a felvettek száma folyamatosan emelkedett. (1. ábra) A szak ismertségének, népszerűségének változására utal, hogy növekszik az azt első helyen megjelölők aránya. Az utolsó két felvételi évben a jelentkezések számához viszonyítva közel egynegyed arányú bejutási sikerről beszélhetünk.

A nappali tagozatra beadott jelentkezések arányában 2015-ben emelkedés, azután folyamatos csökkenés figyelhető meg. Hasonló tendenciát mutat átlagban a 24 (10 féléves) közismereti tanárszak is. (2. ábra) Az országos átlaghoz hasonlóan, a szakra felvettek között a nappali tagozatosok aránya stagnálás után ugyancsak csökkenést mutat, így a 2017-ben a felvettek több mint fele levelező tagozatos volt. Ezzel összefüggésben folyamatos csökkenést mutat az állami ösztöndíjas helyekre érkezett jelentkezési arány, míg a felvettek között a csökkenést az utolsó évben emelkedés követi. Az országos adatoknál az előbbi tekintve kisebb mértékű ingadozás, az utóbbit megfigyelve csökkenés, majd az utolsó három évben stagnálás figyelhető meg. Mindez arra utal, hogy növekszik a levelező tagozatot megcélzó és az oda felvételt nyerők aránya, ami nem feltétlen jelenti az önköltséges formában történő tanulás szerepének növekedését.

1. ábra A közösségi művelődés osztatlan tanárszak jelentkezési és felvételi adatai

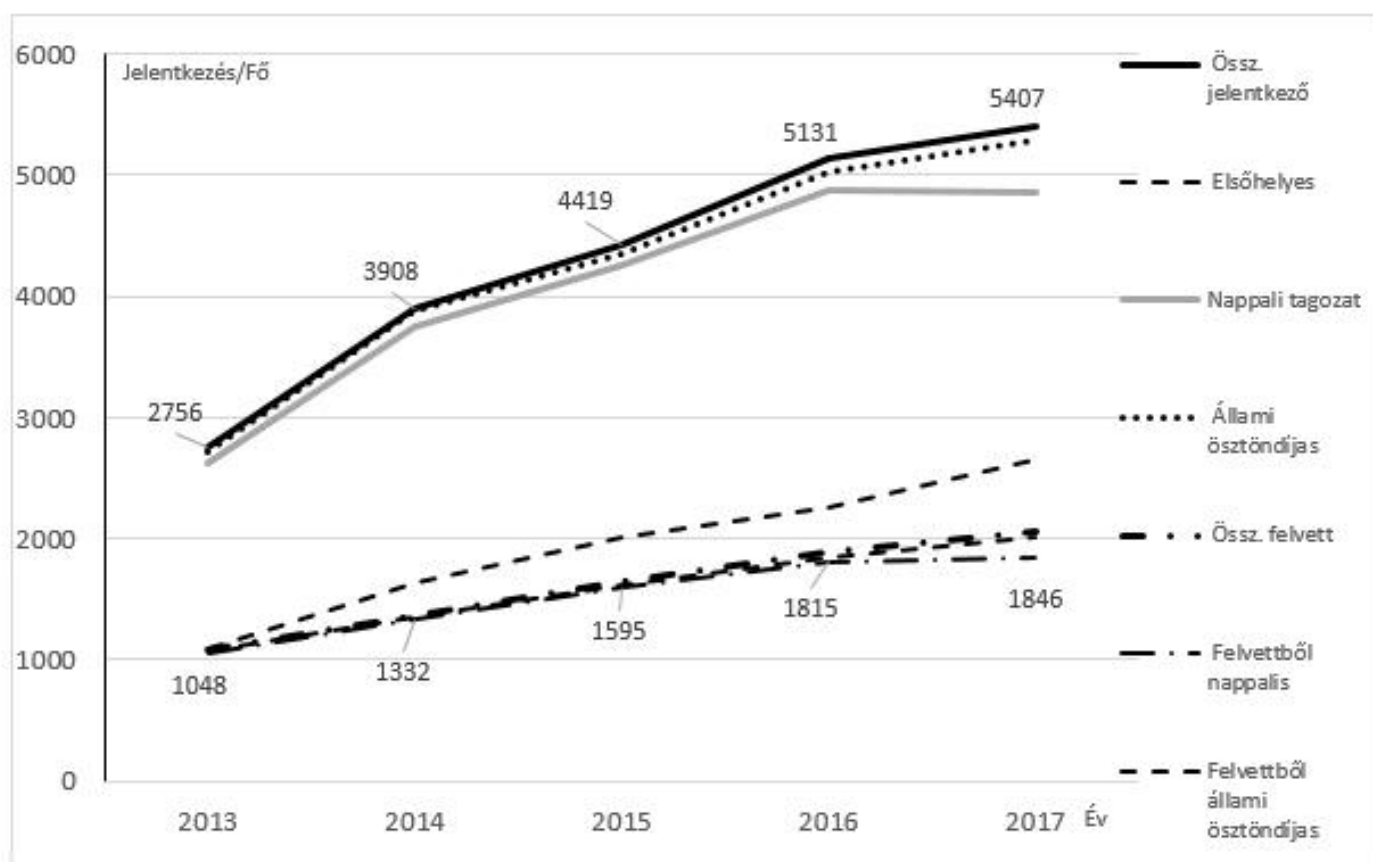
(Adatok forrása: El múlt évek statisztikái (2001/Á-2017/P).

https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek/!ElmultEvek/elmu lt_evek.php?stat=25 (Letöltés ideje: 2017. 08. 30.) Saját szerkesztés.)

2. ábra A 10 féléves közismereti tanárszakok
(Adatok forrása: Elmúlt évek statisztikái (2001/Á-2017/P).

https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek/!ElmultEvek/elmult_evek.php?stat=25 (Letöltés ideje: 2017. 08. 30.) Saját szerkesztés.)

A képző intézményeket tekintve egyértelmű az Eszterházy Károly Egyetem (EKE) sikere. Nappali és az egyedüliként hirdetett levelező tagozatával minden évben a legnagyobb számú jelentkezőt és sikeresen felvételizőt tudhatja magáénak. Másodikként, de már lényegesen kisebb számokkal a Debreceni Egyetemet (DE) kell kiemelni. 2017-ben csak ezen a két egyetemen indult el képzés. Az intézmények sikerének/sikertelenségének okait itt most nem vizsgáljuk.

A közösségi művelődés szak párosítható magyartanár, angol nyelv és kultúra-, német nyelv és kultúra-, német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára, matematikatanár, történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára, biológia-, kémia-, fizika-, földrajz-, informatika-, testnevelő tanár szakokkal, osztatlan, kétszakos képzésben. (283/2012. Korm. rendelet) Az eredményes felvételi szempontjából azonban egyértelműen a testnevelő tanár, a történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára, valamint az angol nyelv és kultúra tanára szakpár emelhető ki. (2. táblázat)

2. táblázat A közösségi művelődés tanár legnépszerűbb és legsikeresebb szakpárjai

(Adatok forrása: Elmúlt évek statisztikái (2001/Á-2017/P).

https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek/!ElmultEvek/elmult_evek.php?stat=25 (Letöltés ideje: 2017. 08. 30.) Saját szerkesztés.)

Szakpár	Jelentkezők				Felvettek			Év
	Össz.	Elsőhelyes	Nappali	Állami	Össz.	Nappali	Állami	
angol nyelv és kultúra tanára	6	0	5	6	0	0	0	2014
	16	8	12	16	5	2	5	2015
	26	6	19	25	5	4	5	2016
	30	9	21	29	7	7	7	2017
történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára	6	1	4	6	1	1	1	2014
	22	6	19	22	3	1	3	2015
	21	7	18	20	5	3	5	2016
	26	3	17	25	3	3	3	2017
testnevelő tanár	6	1	5	6	0	0	0	2014
	44	12	38	43	8	7	7	2015
	110	46	71	107	28	17	26	2016
	148	75	65	143	38	12	37	2017

A közösségi művelődés tanárszak iskolai munkapiaca^[1]

Korábban már idéztük a képzés hivatalos célját, amely alapján a végzettek találhatnak a szakjuknak megfelelő állást az iskolarendszeren belül és kívül is (pl. közművelődési intézményben). A továbbiakban kizárólag az iskolarendszerben történő elhelyezkedési lehetőséggel, s itt is csak „az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának évfolyamain közösségi művelődés elméleti és a gyakorlati” tantárgyai tanításának (8/2013. EMMI rendelet 3. melléklet) vizsgálatával foglalkozunk. A kérdés tehát az, hogy hol (iskolafokozat, iskolatípus, földrajzi elhelyezkedés) és mit (tantárgyak) taníthatnak a közösségi művelődés szakosok? A felvetett kérdésekre adható két, magától értetődőnek tűnő, válasz:

A köznevelési törvény az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszaként határozza meg az alapfokú nevelés-oktatás után kezdődő, és a „szakgimnáziumban a tizenharmadik vagy a tizennegyedik, szakközépiskolában a tizennegyedik, szakiskolában a kerettantervben meghatározott évfolyamon” véget érő időszakot. (2011. évi CXCV. törvény 5. § (1) d))

A közismereti, ágazati és ágazaton kívüli érettségi vizsgatárgyak között (Oktatási Hivatal n. é.b) nem találtunk egyértelműen és kizárólag a vizsgált szakhoz kapcsolható, ami természetesen nem jelenti azt, hogy nem lehettek fel olyan ismeretkörök, amelyek tanításához egy közösségi művelődés szakos tanárnak ne lehetne kompetenciája.

A kérdés tehát nyitva maradt, megválaszolására jogszabályok és internetes adatbázisok segítségével további vizsgálatra van szükség.

Az Országos Képzési Jegyzék (a továbbiakban: OKJ) tartalmazza a Magyarországon megszerzhető állam által elismert szakképesítéseket. (2011. évi CLXXXVII. törvény 2. § 1.) A jegyzék alapján a közösségi művelődés szak a menedzsment és igazgatás (345-ös kód) ISCED-97 szerinti tanulmányi területhez, a művészet, közművelődés, kommunikáció (4.) szakmacsoporthoz és a közművelődés

(XXXIX.) szakközépiskolai ágazathoz kapcsolható. (150/2012. Korm. rendelet) Az Oktatási Hivatal Köznevelési Nyilvántartási Főosztálya adatai szerint 922 (feladatellátási helyként meghatározott) szakképző intézmény közül 133 helyen van művészet, közművelődés, kommunikáció szakmacsoportba tartozó oktatás. (Oktatási Hivatal 2018a) 2016-ban a tanulók számát tekintve a közművelődés a legkisebb szakközépiskolai ágazat: mindössze 63-an tanultak (ebből 33 lány) idesorolt szakmát. (KIR-STAT2016 Aggregátor 2016)

A tanulmányi területhez, a szakmacsoporthoz és a szakközépiskolai ágazathoz tartozó képzéseket a szakmai és vizsgakövetelmények (27/2012. NGM rendelet, 27/2016. EMMI rendelet), valamint a szakképesítések szakmai követelménymoduljai (217/2012. Korm. rendelet) segítségével összevetettük a közösségi művelődés szak képzési és kimeneti követelményeiben megnevezett kompetenciákkal (8/2013. EMMI rendelet 3. melléklet). A szaknak megfelelő képzések főbb jellemzőit, a potenciálisan tanítható modulokat a 3. táblázatban összegeztük. A felsoroltak közül egyedül a közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzés az, amely iskolai rendszerű szakképzésben is, azon belül szakgimnáziumban folytatható. Emeltszintű szakképesítésnek (technikus) számít, bemeneti feltétele az érettségi végzettség, két szakmairánya lehet: a közművelődési szakember II. és a közönségkapcsolati szakember. (150/2012. Korm. rendelet)

A „mellék-szakképesítés: a szakgimnázium középiskolai évfolyamai tananyagának keretében a tanuló választása alapján tanulható és megszerezhető, az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott, az adott szakgimnáziumi ágazathoz és az érettségit követő szakképzési évfolyamon megszerezhető szakképesítéshez kapcsolódó szakképesítés vagy részsakképesítés, amelynek tananyagát a szakképzési kerettanterv tartalmazza” (2011. évi CLXXXVII. törvény 2. § 24.a) A közművelődés szakközépiskolai ágazatban a rendezvényszervező szakképesítés szerezhető meg (150/2012. Korm. rendelet 8. melléklet), így a 3. táblázatban felsoroltak közül az e képesítés megszerzésére irányuló képzést is figyelembe vehetjük a közösségi művelődés szakosok szempontjából.

A 2017/2018-as és a 2018/2019-es tanévben a közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzés minden megyében korlátozott keretszámok alapján, de jogosult költségvetési hozzájárulásra: 2017/2018-ban Békés megye, Budapest és Heves megye kivételével, megyénként 80 fő, 2018/2019-ben Békés megye és Budapest kivételével 40 fő beiskolázására. (317/2016. Korm. rendelet 1. melléklet; 353/2017. Korm. rendelet 1. melléklet) Az Oktatási Hivatal 2017/2018-as középfokú iskolai felvételi tájékoztatója szerint azonban csak négy intézményben lehet a képzéshez vezető rendezvényszervező mellék-szakképesítést tanulni. (Oktatási Hivatal 2016) A beiskolázási statisztika alapján mind a négybe voltak jelentkező, illetve felvett tanulók, azonban a bekerültek csupán a felkínált helyek (94) harmadát töltötték be. (Oktatási Hivatal n. é.a) A 2018/2019-es évre hat intézmény hirdettette meg a rendezvényszervező mellék-szakképesítést (Oktatási Hivatal 2017; Oktatási Hivatal 2018b). A gyér iskolakínálat mellett az intézmények egyenetlen elhelyezkedése is megfigyelhető. (3. ábra)

A helyzetet csak kismértékben javítja, hogy 16 olyan szakképzési centrumot, illetve szakképzőt találtunk, amelyek felnőttképzésben ugyan, de folytathatnak közművelődési és közönségkapcsolati szakember (közművelődési szakember II.), rendezvényszervező, kulturális rendezvényszervező, valamint közösségfejlesztő animátor képzést. (Pest Megyei Kormányhivatal 2018) Ezeket a képzéseket azonban nem az iskolarendszerhez tartozó, piaci felnőttképzők is hirdethetik, így a továbbiakban az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1665 (OSAP 1665) adatit a közoktatási képzőkre vonatkozóan vizsgáltuk. A felsoroltak közül egyedül a kulturális rendezvényszervező

képzés valósult meg minden vizsgált évben. Esetében a képzések, képzésbe beiratkozók, sikeresen vizsgázók számát tekintve inkább csökkenő tendenciát figyelgetünk meg. Az utóbbi néhány évben, leggyakrabban Békés és Nógrád megyében szerveztek 2-3 képzést, 29-39 fős létszámmal. A kulturális rendezvényszervezőn kívül még a közművelődési szakember II. képzésre találtunk adatot: 2015-ben Csongrádban valósult meg 15 résztvevővel, majd ugyanennyi vizsgázóval.

A köznevelési törvény a vizsgált pedagógiai munkaszakaszra szakmai tanár, szakoktató, gyakorlati oktató pedagógus munkaköröket, „a szakképzés szakirányának megfelelő szakos tanár, a szakképzés szakirányának megfelelő szakoktató, a szakképzés szakirányának megfelelő felsőfokú végzettség, középiskolai végzettség és a szakiránynak megfelelő államilag elismert legalább középszintű szakképesítés, továbbá legalább öt év, az adott szakiránynak megfelelő szakmai” gyakorlatot ír elő végzettségi és szakképzettségi követelményként. (2011. évi CXC. törvény 3. melléklet) A szakképzési törvény alapján a vizsgált szakkal kapcsolatban értelmezhető előírások: „szakképző iskolában szakmai elméleti tantárgy oktatására előírt képesítésűnek tekinthető az a szakember, aki rendelkezik a képzési tartalomnak megfelelő szakos tanári szakképzettséggel, ennek hiányában a képzési tartalomnak megfelelő felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel vagy felsőfokú végzettséggel és a képzés tanulmányi területének megfelelő szakképesítéssel.” (2011. évi CLXXXVII. törvény 30/A. §) A közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzés szakképzési kerettanterveinek előírásai (30/2016. NGM rendelet) nem nevezik meg a vizsgált tanárszakot, de a 11887-16 Kulturális programok és projektek tervezése, a 10656-16 Helyi társadalom- és kultúraismeret, a 10657-16 Kulturális rendezvények szervezése és a 10658-16 Kulturális szervezetek és intézmények működése, közművelődési tevékenysége modul alkotó tantárgyak mindegyikét taníthatja művelődésszervező végzettségű szakember. Így a már idézett 2011. évi CXC. törvény, 3. mellékletre tekintettel joggal feltételezhetjük, hogy elfogadható ez a végzettség is.

A fentiek alapján tehát arra számíthatunk, hogy a közösségi művelődés szakosok inkább az első-/főszakjukat fogják tanítani, s a tanórán kívüli tevékenységekkel fognak foglalkozni. A szakpárokat tekintve a mindennapos testnevelés, a történelem és az angol relatíve nagyobb óraszám miatt ez valószínűleg nem is fog problémát okozni. Minden bizonnyal lesznek azonban olyanok is, akik tovább folytatják tanulmányaikat doktori képzésben, vagy az iskolarendszeren kívüli szakterületi elhelyezkedést választják. Ez utóbbira esélyük is van, hiszen a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény (1997. évi CXL. törvény) módosítása miatt a szakértők a következő 3-5 évben megnövekedett szakemberszükséglettel számolnak (Megnövekedett Szakemberigény a művelődési intézményekben n. é.), amely a szak iránti keresletet is növelheti. (Dehir.hu 2018)

3. táblázat A közösségi művelődés szak és a kapcsolódó szakképzések

Adatok forrása: 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeiről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=154038.343467 (Letöltés ideje: 2018. 03. 30.) és 27/2016. (IX. 14.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeiről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=197376.344051 (Letöltés ideje: 2018. 04. 01.) Saját szerkesztés.)

Szint	Szakképesítés	Iskolai rendszerű képzési idő	Iskolarendszeren kívüli képzési idő	Modul
54	Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (a szakmairány megnevezésével)	2 év	900-1300 óra	10656-16 Helyi társadalom- és kultúraismeret 10657-16 Kulturális rendezvények szervezése 10658-16 Kulturális szervezetek és intézmények működésének vizsgálata 10659-16 Közművelődési tevékenysége
62	Közművelődési szakember I.	-	340-560 óra	10650-12 A közművelődési intézmények és szervezetek szolgáltatásainak értékelése 10653-12 Az egész életen át tartó tanulás 10654-12 Kulturális menedzsment
52*	Nonprofit menedzser	-*	800-1000 óra*	10810-12 Civil szervezet alapítása és vezetése 10811-12 Közösségszervezés 10812-12 Projektek tervezése és projektmenedzsment 10814-12 Programszervezés és nonprofit marketing
52	Rendezvényszervező	-	480-720 óra	11887-16 Kulturális programok és projektek tervezése
Szint	Részsakképesítés	Iskolai rendszerű képzési idő	Iskolarendszeren kívüli képzési idő	Modul
51	Kulturális rendezvényszervező	-	240-360 óra	10656-16 Helyi társadalom- és kultúraismeret 10657-16 Kulturális rendezvények szervezése
Szint	Szakképesítés-ráépülés	Iskolai rendszerű képzési idő	Iskolarendszeren kívüli képzési idő	Modul
55	Közösségfejlesztő animátor	-	320-480 óra	10751-16 Közösségfejlesztő animátor tevékenységei

*A szakképesítés szintje, iskolarendszerben megvalósítható volta, illetve az iskolarendszeren kívüli idő nem egyértelmű. Vö. 27/2012. NGM rendelet, 150/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet.

3. ábra Potenciális képzőhelyek/munkahelyek

(Forrás:

s://www.google.com/maps/d/edit?mid=17VOTHyPT9TtrXOZnCdS_iPLjj03BYyh9&ll=47.231915922696615%2C18.691124283122&z=8 (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.) Saját szerkesztés.)

Megjegyzés: az indul/indult képzéseknél csak a folyó és a megelőző, 2017-es évet vettük figyelembe.

Összegzés

Tanulmányunkban egyrészt azt vizsgáltuk, hogy a közösségi művelődés osztatlan tanárszak hogyan alakul a felsőoktatási felvételi adatok tükrében, másrészt a szakon végzetek közösségi művelődés szakos tanárként történő elhelyezkedési lehetőségeit elemeztük. A szakot négy felsőoktatási intézmény akkreditáltatta. Közülük egy 2017-ben már nem, egy pedig eddig eredménytelenül hirdette meg a felsőoktatásban továbbtanulók számára. Az EKE sikere azonban egyértelmű mind a jelentkezők, mind a felvettek számát tekintve.

A felvételi adatok e fiatal szak népszerűségének növekedéséről tanuskodnak: növekszik a jelentkezők, az elsősorúak és a felvettek száma is. A nappali tagozatra jelentkezők és az arra felvételt nyerők arányának rohamos csökkenése azonban arra utal, hogy a szak inkább a levelező tagozatra jelentkezők érdeklődésére tart számot. Összevetve a 10 féléves közismereti tanárszakokkal, létszámát tekintve kis szaknak tekinthetjük. A 12 szakpárosítási lehetőség közül messze a legnépszerűbb a testnevelő tanár szakkal történő jelentkezés, illetve felvétel.

Közösségi művelődés szakos tanárként középfokon, szakköznevelő intézményben lehet elhelyezkedni, ahol a szakképzési kerettantervnek megfelelő évfolyamokon a rendezvényszervező szakképzés kulturális programok és projektek szervezésével, valamint a közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzés helyi társadalom- és kultúraismerettel, kulturális rendezvények szervezésével, valamint a kulturális szervezetek és intézmények működésével, közművelődési tevékenységével

kapcsolatos tantárgyait taníthatja.

A szakos tanári elhelyezkedés, de önmagában a tanítási gyakorlat biztosítása is nagy kihívásnak mutatkozik. A problémát némileg oldja, hogy 16 köznevelési intézmény felnőttképzés keretében is folytathat a szakhoz kapcsolódó, OKJ-ba tartozó képzést. A statisztikai adatok azonban azt mutatják, hogy az elmúlt néhány évben csupán 2-3 képzés valósult meg évenként, s a képzésben résztvevők évenkénti összlétszáma nem érte el a negyvenet sem. Úgy tűnik tehát, hogy az iskolai munkapiacon inkább a főszak tanítására, s mellette a közösségi művelődéshez szorosan kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek ellátására számíthatnak a végzettek. Azok, akik az iskolarendszeren kívül szeretnének elhelyezkedni, a felnőttképzés szakhoz kapcsolódó képzéseiben, de a közművelődésben is megtalálhatják a helyüket. Ez utóbbi esetében a szakember-, s ezzel együtt a szakterület tanulása iránti szükséglet növekedése is prognosztizálható.

Felhasznált irodalom:

- 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=151461.350626 (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30818.347587 (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139866.338617 (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139880.338618 (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
- 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=153810.347719 (Letöltés ideje: 2018. 03. 30.)
- 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=154038.343467 (Letöltés ideje: 2018. 03. 30.)
- 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=197376.344051 (Letöltés ideje: 2018. 04. 01.)
- 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet a tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=154907.323930 (Letöltés ideje: 2017. 09. 01.)
- 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=197208.343476 (Letöltés ideje: 2018. 04. 01.)
- 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=198060.341225 (Letöltés ideje: 2018. 04. 01.)
- 353/2017. (XI. 29.) Korm. rendelet a 2018/2019. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2018/2019. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító

- szakképesítésekről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205481.346886 (Letöltés ideje: 2018. 04. 03.)
- 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=158734.333490 (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
 - Dehir.hu (2018): Megnövekedett szakemberigény a művelődési intézményekben. <https://www.dehir.hu/belfold/megnovekedett-szakemberigeny-a-muvelodesi-intezmenyekben/2018/01/31/> (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)
 - Elmúlt évek statisztikái (2001/Á-2017/P). https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek/!ElmultEvek/elmult_evek.php?stat= (Letöltés ideje: 2017. 08. 30.)
 - KIR-STAT2016 Aggregátor (2016): Szakgimnáziumban a tanulók száma a tanterv OKJ ágazata szerinti csoportosításában, nyitóadatok. http://www.kir.hu/stat16aggr/Tablak/TablaGumi.aspx?tabla=a04t103&l_id=-1 (Letöltés ideje: 2018. 04. 04.)
 - MAB Titkársági Információs Rendszer (n. é.): Nyilvános adatok – Szakok – Keresési feltételek beállítása. v3.06.27. <http://web.mab.hu/tir/index.php?pid=821&Itemid=990> (Letöltés: 2018. 03. 30.)
 - Megnövekedett Szakemberigény a művelődési intézményekben (n. é.) <http://www.muvelodes.eu/megnovekedett-szakemberigeny-a-muvelodesi-intezmenyekben/> (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)
 - Oktatási Hivatal (2016): OM azonosítók és tanulmányi területek jegyzéke a középfokú iskolai felvételihez a 2017/2018. tanévre. <http://asztivaniskola.lapunk.hu/tarhely/asztivaniskola/dokumentumok/201612/tagkodjegyzek.pdf> (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)
 - Oktatási Hivatal (2017): OM azonosítók és tanulmányi területek jegyzéke a középfokú iskolai felvételihez a 2018/2019. tanévre. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolazas/2018/om_azonositok_tt_jegyzek/TagKo (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
 - Oktatási Hivatal (2018a): Szakképző intézmények elérhetőségei kiegészítve a képzés szerinti szakmacsoportokkal. 2018.02.22. <https://dari.oktatas.hu/index.php?id=kozerdeku> (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
 - Oktatási Hivatal (2018b): KIFIR tanulmányi terület és felvételi tájékoztató kereső. <https://www.kir.hu/KIFIR2/TTJegyzekKereso/> (Letöltés ideje: 2018. 03. 30.)
 - Oktatási Hivatal (n. é.a): Középfokú beiskolázási statisztikák 2017/2018. https://www.oktatas.hu/kozneveles/intezmenykereso/intezmenyek_a_szamok_tukreben/kozepfoku_b (Letöltés ideje: 2018. 03. 30.)
 - Oktatási Hivatal (n. é.b): Érettségi vizsgatárgyak 2017-től. https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/vizsgatargyak_2017tol (Letöltés ideje: 2018. 03. 29.)
 - Pest Megyei Kormányhivatal (2018): Engedéllyel rendelkező képző intézmények érvényes és törölt programjainak nyilvántartása. <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/pest/szervezeti-egysegek-elherhetosegei/szakkepzesi-es-felnottkepzesi-foosztaly/felnottkepzesi-osztaly/kapcsolodo-anyagok-felnottkepzes/nyilvantartasok> (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)
 - Pest Megyei Kormányhivatal (n. é.): OSAP 1665 Statisztikai felület. <https://statisztika.mer.gov.hu/> (Letöltés ideje: 2018. 04. 02.)

Vincze Szilvia (2018): A közösségi művelődés osztatlan tanárszak: felvételi adatok és iskolai munkapiac. In: Kovácsné Tóth Tímea (szerk.): Sajátos nevelési igények- méltányos pedagógia. Tanulmánykötet. 2017

[\[1\]](#) A tanulmányrész bővebb változata a következő munkában található meg: Vincze Szilvia (2018): A közösségi művelődés osztatlan tanárszak: felvételi adatok és iskolai munkapiac. In: Kovácsné Tóth Tímea (szerk.): Sajátos nevelési igények- méltányos pedagógia. Tanulmánykötet. 2017-18. 187-203. p.